עין משפט נר מצוה

טו א מיי' פי"ג מהל' כלים הל"י:
טז ב מיי' פי"א מהל' פסוה"מ הל' ט:
יז ג ד מיי' שם הל' ח:

א] מדרס א ועשאו וילון טהור מן המדרס אבל טמא מגע מדרס ב] א"ר יוסי (א) באיזה מדרס נגע זה אלא שאם נגע בו הזב טמא מגע הזב כי נגע בו הזב מיהא טמא ואפי' לבסוף (ב) א) (כטמא מדרס ואח"כ מגע הזב) (ג) אמאי לימא שבע ליה טומאה א"ל וממאי דהאי שאם נגע בו הזב לבתר מדרס דילמא מקמי מדרס דהויא טומאה חמורה על טומאה קלה אבל הכא דאידי ואידי טומאה קלה לא אלא מסיפא מודה רבי יוסי ג] בשני סדינין המקופלין ומונחין זה על זה וישב זב עליהן שהעליון טמא מדרס והתחתון טמא מדרס ומגע מדרס ד] ואמאי לימא שבע ליה טומאה התם בבת אחת הכא בזה אחר זה * אמר רבא עשרון ב שחלקו ואבד אחד מהן והפריש אחר תחתיו ונמצא הראשון והרי שלשתן מונחין בביסא נטמא אבוד אבוד וראשון מצטרפין מופרש אין מצטרף נטמא מופרש מופרש וראשון מצטרפין אבוד אין מצטרף נטמא ראשון שניהם מצטרפין אביי אמר אפילו נטמא אחד מהן נמי שניהם מצטרפין מ"ט כולהו בני ביקתא דהדדי נינהו ג וכן לענין קמיצה קמץ מן האבוד שיריו וראשון נאכלין מופרש אינו נאכל קמץ מן המופרש שיריו וראשון נאכלין אבוד אינו נאכל קמץ מן ראשון שניהם אינן נאכלין אביי אמר אפילו קמץ מאחד מהן שניהן אינן נאכלין מ"ט כולהו נמי בני ביקתא דהדדי נינהו מתקיף לה רב פפא ושירים דידיה מיהא נאכלין ה] הא איכא דנקא דקומץ דלא קריב מתקיף לה רב יצחק בריה דרב משרשיא וקומץ גופיה היכי קריב הא איכא תלתא חולין ג)(ד) רב אשי ד אמר קומץ ו] בדעתא דכהן תליא מילתא וכהן כי קמיץ אעשרון קא קמיץ:

מתני'

מדרס. ששכב עליו זב: **ועשאו וילון.** פרסו לפני הפתח וקבעו שם: **טהור מן המדרס.** ולא יטמא עוד אדם ז] שהרי אין עשוי למדרס וכל שאינו ראוי למדרס אינו טמא מדרס דאמרינן במסכת חגיגה (דף כג:) מי שמיוחד לישיבה יאמר זה שאומר לו עמוד ונעשה מלאכתנו אבל טמא מגע מדרס לטמא אוכלים ומשקים כמי ג) שנגע במדרס: **אלא.** להכי מהני ליה וילון שאם נגע בו זב קודם שעשאו וילון והיו עליו שתי טומאות מדרס ומגע עכשיו טהור מן המדרס מלטמא אדם או כלים ונשארה עליו ח] תורת מגע לאוכלין ומשקין: **כי נגע בו זב מיהא טמא.** נמי טומאת מגע (ה) אפי' לבסוף לאחר שנטמא מדרס חלה ט] טומאת מגע להאי עניינא שכשיעשנו וילון ויטהר מן המדרס תחול עליו טומאת מגע: **ואמאי נימא הא שבע ליה.** טומאת מדרס: **דילמא מקמי מדרס.** נגע בו ואח"כ דרס עליו דהכא ליכא למיפרך הא שבע ליה (ו) י] משום דטומאה אחרינא) חמורה מן הראשונה וחלה עליה אבל הכא גבי עשרונות דאידי ואידי ראשונה ושניה קלה היא דבין זו ובין זו טומאת אוכלין היא ולא חיילא שניה כלל: **אלא מסיפא.** נפקא דלא אמר שבע לה טומאה: **התחתון טומאת** ה) **מדרס.** שאפילו י' מצעות תחתיו כולן ו)מטמאות מדרס: ז)**מגע מדרס.** משום דנגע בעליון ונפקא מינה שכשיעשנו לתחתון וילון ויטהר מן המדרס עדיין יהא טמא טומאת מגע: **לימא שבע ליה.** טומאת מדרס: **הכא בזה אחר זה.** גבי חצאי עשרונים: **אבוד וראשון מצטרפין.** ונטמא הראשון מחמת זה בצירוף כלי: **מופרש.** שהפריש תחת זה אינו מצטרף לפסול עמו שהרי לא הופרש ע"מ להצטרף עם יא] האבוד) שהרי שניהם יב] אבודים: **בני ביקתא דהדדי.** בני בית אחד הן שכולן מכת מנחה יג] אחד ט) בלו: **ביקתא.** בי עקתא ט) בית צר: **קמץ מן הראשון שניהם האחרים אין נאכלין.** שהרי שניהם נזקקין לקומצו של ראשון וקומץ אינו מתיר אלא עשרון אותו חצי שהופרש ממנו ואחד מן החצאין הללו וכיון דלא ידע איזהו יד] לא נאכל לא זה ולא זה: **ושירי' דידיה.** דאותו חצי עשרון ראשון שהופרש ממנו הקומץ: **והא איכא דנקא דקומץ דלא קריב.** דהא תילתא דהאי קומצא אינו טו] חשוב (ח) מחמת חצי עשרון השלישי הוא שהרי שלשתן הוזקקו לקומץ זה הילכך הוי האי קומץ חסר תילתא דמטי דנקא לכל חד משני חצאי עשרונים המכשירים את המנחה. דנקא ששית. דנקא קומץ לכל חצי עשרון מן השנים שהמנחה נכשרת בהן: **אמר רב אשי.** הנך תרתי פירכי לאו פירכי דכיון דלא קמץ אלא מן האחד קמיצת המנחה בדעתא דכהן תליא וכהן כי קמץ אדעתא דעשרון חד הוא **דקמץ** הילכך קומץ קרב שירי ראשון נאכלין והשנים אין נאכלין משום דאין נעמוד על סופו איזה מהן נצטרף עם הראשון בדעת הכהן להיות ניתר בקומץ:

מתני'

ועשאו וילון טהור מן המדרס. וכגון דעבד ביה שינוי מעשה כדאמר בפרק במה אשה (שבת ד' נח:) דאין עולין מטומאתן אלא בשינוי מעשה ובמסכת כלים בפרק הכרים (מ"ז) מפרש איזו היא שינוי מעשה דתנן סדין שהוא טמא מדרס עשאו וילון טהור מן המדרס אבל טמאה טמא מת מאימתי טהרתה ב"ש אומרים משיתפר וב"ה אומרים משיקשר ר"ע אומר משיקבע (ט) וכי באיזה מדרס נגע זה לפי מה שהוא ר"ל דלא אמרינן שבע ליה טומאה נ"ל דאיירי כנגד שלא נקפל משדרס עליו הזב ועוד נ"ל דלא איירי בשדרס עליו ברגלו ערום או נעול או בדבר שמטמא מדרס דא"כ אתיא ליה מדרס ומגע בבת אחת ובבת אחת לא אמרינן שבע ליה טומאה כדמסקי' אלא כגון שיש פשוטי כלי עץ מפסיקין או דברים שאין מטמאין מדרס: **כי** נגע בו הזב מיהא טמא ואפילו לבסוף כו'. לפי מה דס"ל לאביי שאין חילוק בין בת אחת לזה אחר זה כדמוכח בסמוך כשבא לדקדק מסיפא יש לתמוה דמתנא קמא היה לו לדקדק דלא אמרינן שבע ליה טומאה דקאמר אבל טמא מגע מדרס ופירושו בבת אחת באתה לו טומאת מדרס וטומאת מגע לפי שנוגע בעצמו דת"ק דרבי יוסי הוא ר"מ דקסבר טומאת בית הסתרים מטמא כדאשכחן בפ' בהמה המקשה (חולין דף עב:) דפליגי כי האי גוונא בשלשה על שלשה שנחלק וי"ל דלכך דייק מר' יוסי שלא תאמר הא דפליג עליה ר' יוסי וקאמר (י) באיזה מדרס נגע זה היינו משום דס"ל דאמרינן שבע ליה טומאה וא"ת בפ"ק העור והרוטב (שם דף קכח:) גבי י) (חתיכת כזית אבר) מן החי דאמר חישב עליו ואח"כ חתכו טמא לפי שירד עליו תורת טומאת אוכלין כשחישב עליו ואמאי נימא שבע ליה טומאה שהוא טמא טומאת אבר מן החי החמורה וי"ל דאיכא נמי חומרא בטומאת אוכלין שמועיל לטמא טומאה בפחות מכביצה אוכלין וזה משלימו לכביצה כ) ואין לתרץ דהאי דחישב עליו ואח"כ חתכו טמא משום דטומאת בית הסתרים טז] ל) [לא] מטמאה מ) [דהתם אמרי' דמטמאה] דמוקי לה כר"מ ומיהו היא גופא תימה ואמאי לא אתיא כרבי יוסי ונימא דטמא משום דמקבל טומאה משעת פרישתו כדאמרינן בפרק בהמה המקשה (שם דף עב:) בשלש על שלש יז] נ) (הבגד) הבאות מבגד גדול דבשעת פרישתן מאליהן מקבלות טומאה מאליהן וי"ל דבהעור והרוטב (שם דף קכח:) מיירי אפילו אין נשאר באבר כדי להעלות ארוכה כשחותכו דלא מטמא ומיהו קשה בסוף כילד צולין (פסחים דף פה:) גבי יוצא גזרו ביה טומאה או לא גזרו דקאמר ת"ש אבר שיצא מקצתו חותך כו' ואי אמרת גזרו ביה רבנן טומאה כי חתיך ליה מאי הוי הא קא מטמא ליה ומשני טומאת בית הסתרים היא ולא מטמא ואכתי הא קא מטמא בשעת פרישתו ואין לומר דליכא כשיעור במה שבחוץ דא"כ לא הוה צריך לטעמא בית הסתרים ואליבא דרבינא הוא דמשני הכי אחר כך ויש לומר דמיירי בפסחים (דף פה.) ובהעור והרוטב (חולין דף קכח:) יח] בניתוח (כ) בעל כרחו דהא בכריתות בפרק אמרו לו (דף טו:) מוכח דלא מקבל טומאה בשעת פרישתו גבי אבר המדולדל באדם ומיהו לא מסתברא דמיתוקם ההיא ס) דפסחים בניתוח בעל כרחו דהא קתני חותך עד שמגיע לעצם וקולף עד שמגיע לפרק וחותך ושמא כשחותך בסכין לא מקבל טומאה בשעת פרישתו לפי שהסכין מפריש בין זה לזה א"נ מחתך בסכין מעט ומשליך וחוזר ומחתך מעט [ומשליך] עד שמחתך את כולו שאינו נוגע עכשיו בבת אחת וכן מפרש בהדיא בירושלמי במחתך כל שהוא ומשליך ואם תאמר אמאי איצטריך לשנויי בהעור והרוטב (שם דף קכט.) דאתיא כר"מ לימא דחיבורי אוכלין כמאן דמיפרתי דמו כדקאמר רבינא בפרק בהמה המקשה (חולין דף עג:) ובפרק כילד צולין (פסחים דף פה.) ויש לומר דההיא סוגיא דלא כרבינא א"נ לא אמרינן חיבורי אוכלין כמאן דמיפרתי דמו אלא בדבר העומד ליחתך כי יט] ההיא (ל) דבשר שיצא והוציא עובר את ידו ודומיא דידות הכלים שעתיד לקצצן ואם תאמר בפרק ואלו קשרים (שבת דף קיג:) ובפרק ב' דעירובין (דף כד.) דאמרינן סנדל שנפסקה אחת מאזניו ותיקנה טמא מדרס נפסקה שניה ותיקנה טהור מן המדרס אבל טמא מגע מדרס ופריך מאי שנא ראשונה דהא קיימא

שיטה מקובצת

א] מדרס ועשאו וילון טהור מן המדרס. אליבא דרבי (יהודה) [מאיר] אבל טמא מגע מדרס משום דנוגעת כל נימא ונימא שהיא טמאה מדרס בחברתה והוה ליה מגע מדרס לטמא אוכלין ומשקין ואע"ג דסלקא מיניה טומאת מדרס שלא יטמא טומאה חמורה לטמא אדם וכלים הואיל ואינו מיוחד למדרס: ב] א"ר יוסי. וכי באיזה מדרס וכו' ואי משום שנוגעת כל נימא ונימא בחברתה טומאת בית הסתרים אינו מטמא: ג] בשני סדינין המקופלין כו'. וצ"ל דמיירי כשיש אויר מפסיק בין עליון לתחתון דאי במקופלין זה ע"ג זה בלא הפסק אויר נמצא שהכביד עצמו על שניהם יחד וא"כ העליון נמי היה לו ליטמא מגע מדרס בבת אחת כמו בתחתון אבל כשיש אויר מפסיק ביניהם נמצא דנחת מדרס על העליון קודם שיגע בתחתון ותו לא חלה ביה מגע מדרס דהוי ליה טומאה קלה על החמורה: ד] ואמאי לימא שבע ליה טומאה חמורה על התחתון ולא יחות עליה תו טומאת מגע מדרס וא"ת לפי סברת המקשה דלא מחלק בין באין בבת אחת לבאין בזה אחר זה תיקשי ליה היא גופיה העליון אמאי אינו טמא מגע מדרס משום דנוגע בתחתון וי"ל שלעולם היה יודע המקשה שיש לנו לחלק בין בת אחת לזה אחר זה לגבי דלא ירד בזה אחר זה קלה על החמורה והכא ליה מקשה כיון דלא אמרינן שבע ליה טומאה בקלה וחמורה בבת אחת הכי נמי לא הל"ל שבע ליה טומאה בקלה על קלה אפי' בזה אחר זה ומשני דאין לדמות כלל בת אחת לזה אחר זה דנהי דלא אמרינן שבע ליה טומאה בבת אחת בזה אחר זה יש לנו לומר שבע ליה טומאה וא"ת לעיל מקשה לימא שבע ליה טומאה אפי' בזה אחר זה א) לגבי כי נגע ביה הזב לבסוף ליקשי ליה מסיפא עליון אמאי אינו טמא נמי מגע מדרס לפי שנוגע בתחתון וי"ל דאה"נ דמצי לאקשויי מיניה וא"ת ארמקשה ליה מסיפא דלא אמרינן שבע ליה טומאה תיקשי ליה מרישא גופיה ממילתיה דת"ק דאמר אבל טמא מגע מדרס אלמא לא אמרינן שבע ליה טומאה ותירץ שמעון מיידלא דפשיטא ליה דטומאה דאתיא מגופיה כגון במילתא דת"ק לא אמרינן דשבע ליה טומאה: ה] הא איכא תילתא דקומץ דלא קריב שהרי מחמת חצי עשרון הוא שהרי שלשתן הוזקקו לקומץ זה הילכך הוי האי קומץ חסר תילתא ל"א הא איכא דנקא והיא היא והיינו דנקא לכל אחד ואחד

א) י"ל לאביי דמוסיף דלא אמרינן שבע ליה טומאה אפי' בזה אחר זה תקשה ליה מסיפא וכו'. ב) בר"י והתם נמי ממאי דלא קמיץ רק על העשרון שהופרש למנחה זו ולא על התערובת.

מסורת הש"ס

א) רש"ק מ"י, ב) [וזהו להיות אמר רב אשי וכ"ה ברש"י על נכון], ג) כמו, נ"ק, ד) נ"ל מתרומה, ה) נ"ל טמאה, ו) טומאות מדרס ומגע מדרס והד"א. נ"ק, ז) מאביד הס"ד והמאמר יש למחוק. נ"ק, ח) אחת. נ"ק, ט) [שבת עז:], י) [החותך כזית בשר מאבר], כ) ואפשר עוד לתרץ כי' הסתרים מטמא דמוקי כו'. נ"ק, ל) רש"ק, מ) רש"ק, נ) נ"ק מ"י, ס) דפסחים בניתוח בכל כחו. רש"ק ונ"ק,

הגהות הב"ח

(א) גמ' א"ר יוסי וכי באיזה מדרס: (ב) שם בטמא מדרס ואח"כ נ"ב ר"ל באותן זה נטמא: (ג) שם ואמאי לימא: (ד) שם אמר רב אשי קומץ: (ה) רש"י ד"ה כי נגע וכו' ואפילו וכו' חלה עליו טומאת מגע: (ו) ד"ה דילמא וכו' הא שבע ליה טומאה משום: (ז) ד"ה ומגע מדרס וכו' מגע מדרס הס"ד: (ח) ד"ה והא איכא וכו' דמחמת: (ט) תוס' ד"ה ועשאו וכו' משיקבע הס"ד ואח"כ מ"ה וכי באיזה וכו' שמטמא מדרס דאם לא כן אתיא ליה: (י) ד"ה כי נגע וכו' וקאמר וכי באיזה: (כ) בא"ד בניתוח בכל כחו דהא: (ל) בא"ד בדבר העומד ליחתך כי ההיא דאבר שיצא מקצתו והוציא עובר:

גליון הש"ס

גמ' אמר רבא עשרון שחלקו ואבד א' מהן. ע"י לקמן דף פ' ע"ב תוס' ד"ה כילוי:

שיטה מקובצת (המשך)

משני חצאי עשרון הצריכין למנחה והיינו תילתא לשניהן יחד: ו] בדעתא דכהן. עי' תוס' לקמן דף עו ע"ב: וכהן כי קמיץ אעשרון קא קמיץ. וא"ה א"ב היכי מפסלא מנחה משום יתר ב) משום דדילמא קמיץ מעשרון שלא הופרש עמו ואומר הר"ל דהכא שאני שחצאי העשרונים מבוררין ואינן נוגעין דיכול הכהן להתכוין מה שהוא רואה אבל במתערב כיון דאינו יכול לברור וזו כזה דעתו אינו מועיל כלום והשתא ניחא נמי הא דאמרינן באלו מנחות (דף עו ע"ב) ריבה בקרח עשרונו פסולה ולא אמרינן בדעתו דכהן תליא מילתא דכיון דלא ב"יד עשרון דידיה מעולם לאו בדעתא דכהן תליא מילתא: ז] אדם וכלים שהרי: ח] עליו טומאת מגע: ט] חלה עליו טומאת: י] שבע ליה טומאה משום דטומאה אחרינא חמורה: יא] עם האבוד. למנחה הס"ד ומה"ד מופרש וראשון מצטרפים שהרי חבירים היו הס"ד ומה"ד נטמא הראשון שניהם האחרים מצטרפין: יב] שהרי שניהם חביריו הס"ד: יג] מנחה אחת באים הס"ד: יד] איזהו אינו נאכל תיבת לא ל"ש: טו] חשוב שהרי כתמה: טז] דטומאת בית הסתרים מטמא דמוקי: יז] בשלש על שלש הבאות ותיבת הבגד נמחק: יח] בניתוח בכל כחו: יט] כי ההיא דאבר שיצא מקצתו:

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones